

Meščani, volilci! Socijalistične stranke Vam uničijo premoženje.

ziranosti. Narodni in mednarodni socijalizem pa odklanja osebno lastnino. Zato je blazno, ako se posestniki, obrtniki ali trgovci igrajo socijaliste. Govori se, da so nasedli in podpisali socijalistične kandidatne liste mnogi, ki so v svojem dejanju popolnoma nasproti socijalizmu. Naj se streznijo in pri volitvi obrnejo hrbet socijalizmu, da spoznanje in kesne prideta prepozno.

Volilci! Demokratska stranka izposluje oprostitev vseh davkov za male obrtnike in male posestnike.

Samo JDS more to storiti kot najmočnejša stranka.

Občinske volitve v Ptuj.

Obrtniki

so skoro odločilni pri volitvah v občinski odbor. V volilnem imeniku jih je nad 160, dočim je delavcev, dninarjev in hlapcev komaj nekaj nad 100. To dobro vedo socijalni demokrati, zato se tako potegujejo za obrtniške glasove. Vendar se obrtnik, ki si je pridnostjo in varčnostjo pridobil samostojnost, ne more ogrevati za socijalnodemokratski program, da bi moral deliti, kar si je s težkim trudom prihranil. Ravno tako ne obrtni pomočnik, ki ima voljo, da postane kdaj samostojen. Kaj bi pomenilo socijalistično gospodarstvu v občini, se je pokazalo že v mestnem sosvetu. Mestni delavci so večkrat zahtevali povišanje. Demokrati smo jim po možnosti tudi ugodili vedno. Socijaldemokratski agitator Rože je v sejah zagovarjal tudi najbolj pretirane zahteve, katere je označil privatno enkrat sam za prehude. To je brezvestno navijanje cen, ki povzročajo podraženje vseh potrebščin. Če se mestnim delavcem povišajo plače po zahtevah takih prenapetežev, bo moral tudi obrtnik povišati svojim pomočnikom, ker pa ne bodo imeli koristi od tega, ker bo vse drugo tudi dražje. Pravično za vse stanove skrbi le JDS.

Državni uslužbenci

so po svojem številu — blizu 140 — na 2. mestu. Ti so po svojem požrtvovalnem delu za državo pravi socijalisti, vendar se socijalni demokrati branijo uradnikov, ker se njihovi agitatorji bojijo samostojno mislečih inteligentnih ljudi. V Avstriji je soc. dem. stranka odklonila sprejem uradniških organizacij. V Ptujju je del uradnikov pristopil k narodno socijalni stranki. Nasedli so zgovornemu zabavljaju in ga postavili skoro za nosilca liste, dodali pa še nekaj kandidatov, ki niso ne narodni, ne socijalni, tako da je nerazumljivo, kako more človek, ki drži kaj na načela, glasovati za takšno listo. Ravno državni uslužbenci imajo največ podpore od demokratske stranke. Učitelstvu so se uredile plače, za vse državne uslužbence pa se je neumorno trudil g. dr. Kukovec, sedaj pa še poleg njega demokratski poslanec prof. Reiser, na katerega se z zaupanjem obračajo organizacije javnih nameščencev. Če se ni moglo vse doseči, tega ni kriva demokratska stranka, temveč razmere. Tudi Rim se ni sezidal v enem dnevu. Poslanec Deržič dozda še ni dosegel ničesar za državne uslužbence in tudi ne bo.

O trgovcih

in njihovih pomočnikih velja isto kakor o obrtnikih, v volilnem imeniku jih je okoli 50. S svojimi glasovi in z vplivno besedo pri znancih lahko storijo veliko uslugo treznemu mestnemu gospodarstvu. Razumen trgovec mora biti član JDS.

Vsi stanovi

se morajo zavedati, da je le v složnem delu

napredek, ne pa v medsebojnem hujskanju in izigravanju enega stanu proti drugemu. Zato

volite demokratsko listo!

Kandidati JDS za občinske volitve v Ptuj.

Odborniki:

1. Dr. Matej Senčar, odvetnik.
2. Vajda Fran, gimn. ravnatelj.
3. Dr. Fermevc Ivan, odvetnik in posestnik.
4. Mahorič Franc, gostilničar in posestnik.
5. Dr. Bela Stuhec, zdravnik in posestnik.
6. Klemenčič Ivan, naduč. in posestnik.
7. Zelenko Ignac, čevlj. mojster.
8. Lenart Franc, trg. in pos.
9. Zupančič Drago, gost. in pos.
10. Dr. Gosak Tone, odvetnik.
11. Košar Franc, davc. upr.
12. Senčar Josip, gim. sluga.
13. Urbančič Franc, trg.
14. Breznik Tomaž, trg. pomoč.
15. Franci Janez, delavec.
16. Horvatič Štefan, mizar.
17. Brenčič Anton, trg.
18. Podgoršek Franc, mesar.
19. Orešnik Vinko, gostil.
20. Senčar Milko, trg.
21. Šegula Konrad, inženier.
22. Potočnik Franc, usnjar.
23. Vaupotič Franc, tapecirar.
24. Šega Anton, trgovec.

Predstavniki:

Mahorič Franc, gostil. in pos.

Namestniki:

1. Dr. Jurtela Franc, odv.
2. Dr. Košan Janko, sod.
3. Brenčič Alojz, trg.
4. Flerè Pavel, nadzornik.
5. Šegula Martin, jermenar.
6. Alič Franc, prof.
7. Kajnih Valentin, učitelj in pos.
8. Barle Alojz, nadgozdar.
9. Dr. Franjo Šalamun, odv.
10. Pečnik Franc, spediter.
11. Fauland Josip, trg.
12. Toplak Franc, pos.
13. Snój Ivan, trg.
14. Kveder Drago, ravnatelj.
15. Dostal Pavel, pos.
16. Omerzu Franc, nadgeometer.
17. Zorčič Franc, zalagat.
18. Čeh Konrad, meroiskusnik.
19. Petersič J. N., trgovec.
20. Ramšek Josip, pek.
21. Vaupotič Anton, trg.
22. Gorup Josip, nadučitelj.
23. Bregant Josip, solic.
24. Korže Franc, trg.

Namestnik predstavnikov:

Dr. Šalamun Franjo, odvetnik.

Kaj je storila narodna vlada in demokratska stranka za Ptuj?

Gospodarski pomen kulturnih vprašanj.

Fran Vajda.

Zadnjič je „Ptujski list“ pisal o velikih bremenih, katera je vlada odvzela ptujski občini s tem, da je ukinila mestno avtonomijo, znižala mestne izdatke za uradništvo in policijo. A tudi v drugih vprašanjih je vlada izkazala veliko naklonjenost ptujski občini. Zlasti velja to glede šolskih in kulturnih vprašanj. Ker je to v javnosti malo znano, zato hočem pojasniti nekaj teh zadev in pri tem pokazati gospodarski pomen kulturnih vprašanj.

Gimnazija.

Po preobratu l. 1918 se je raznesel v Ptujju glas, da se ukine ptujška gimnazija. To se sicer ni nameravalo in tozadevni strah v Ptujju je bil brez podlage. Jasno pa je bilo,

da nemška gimnazija v Ptujju ne more dalje obstojati, ker je imela velik del dijaštva iz krajev, ki spadajo pod Avstrijsko republiko. Otvoril se je takoj l. slovenski razred. Ker se je mislilo, da po odhodu Nemcev ne bo dovolj dijakov za ostale razrede, bi ti začasno odpadli in gimnazija bi se polagoma izpopolnjevala, letos bi torej imela še le 3 razrede. Takratni mestni sosvet je dosegel, da se je pustila cela gimnazija. Da bi bilo dovolj dijakov, je vlada v zvezi s šolskim odborom „Pisarne za zasedeno ozemlje“ dirigirala primorske dijake begunce v Ptuj. Gospodarski pomen gimnazije brez težave uvidijo tisti, ki imajo svoje otroke v njej in bi morali v tujem mestu po 1000 K mesečno plačevati za njimi. Posredno korist pa ima vse prebivalstvo. Plača gimnazijskih profesorjev in šolskih slug, hranarina in razna nakupila, ki jih dijaki in njih sorodniki nabavljajo v Ptujju, donajajo Ptujčanom na leto gotovo dva milijona kron brutto-dohodka.

Deška meščanska šola.

To je za Ptuj popolnoma nova pridobitev, izključna zasluga narodne vlade. Avstrijska nemška vlada ni hotela ustanoviti v Ptujju deške meščanske šole, ker bi delala konkurenco gimnaziji. Nemške šole so bile samo za mesto in so tvorile kitajski zid med mestom in okolico. Mesto pa ne more trajno živeti kot otok v okraju. S poslovenjenjem gimnazije so se na stečaj odprla vrata ukaželjni mladini ptujškega in sosednih okrajev. Deška meščanska šola ima v dveh razredih okoli 70 učencev, poleg tega pa imata prva dva razreda gimnazije po dva oddelka. Za obrt in trgovino je meščanska šola najboljša priprava, ker goji bolj praktične predmete. Gospodarsko pa že zdaj, ko še ni popolna, pomenja nova deška meščanska šola približno pol milijona kron brutto-dohodkov za Ptuj.

Gospodinjstva šola v „Mladiki“.

Tudi tej šoli so črnogledi po preobratu peli smrtno pesem. Vztrajnemu delu kuratorija se je posrečilo, da se je šola ohranila in je danes tako dobro obiskana kakor prej. Isti uspeh je imel kuratorij pri Dijaškem domu. Težko je bilo dobiti učiteljice za gospodinjstvo šole. Vlada nam je šla na roko ter dovolila ravnateljici in dvema učiteljicama dopust s popolno plačo, da delujejo na naši gospodinjstvi šoli. Tudi „Mladika“ daje Ptujčanom okoli pol milijona kron letnih brutto-dohodkov.

Druge kulturne zadeve.

Vlada podpira našo mestno glasbeno šolo, trgovsko in obrtno nadaljevalno šolo, Dijaški dom, mestno gledališče in Muzejsko društvo. Za nadaljevalne šole prispeva dve tretjini stroškov. To podporo daje vsem nadaljevalnim šolam. Povdarjam pa, da je lanske leto Ptuj bil menda edino mesto v Sloveniji, kjer se je vršil pouk v nadaljevalnih šolah. To pa po zaslugi šolskega odbora in mestnega sosveta, ki sta dovolila učitelstvu zasluženo plačo za pošteno delo. Ako bi sosvet ozkosrčno odklonil upravičene zahteve učiteljstva, bi ne bilo šole, izostala pa bi tudi državna podpora, ki je znašala lepe tisočake in se je porabila v mestu. Isto velja glede mestne glasbene šole. Če tudi ne do naša dobička mestni blagajni — kulturni zavodi ne smejo imeti namena dobičkanosti — vendar izdani denar ostane in se porabi v Ptujju ter poveča promet tukajšnjih trgovcev, obrtnikov in delavcev. Tudi delo muzejskega društva daje zaslužka domačim ljudem, muzej pa vabi tujce in dviga promet.

Vlada je torej izdatno podpirala ptujsko mestno občino. Gotovo bo jo podpirala še nadalje, če vidi, da tukaj delajo ljudje, ki zaslužijo zaupanje in delujejo v državnem smislu.

To je na kratko gospodarska bilanca kulturnega dela dosedanjega mestnega sosveta. To delo smo večinoma opravljali demokratski člani sosveta. V sosvet nismo kandidirali, temveč imenovala nas je vlada. A

Kandidati demokratske stranke zaslužijo edini Vaše zaupanje!

Volilci! V Rimu in Capui so meščani vrgli socialiste lastnoročno iz obč. zastopa.

vedno smo se zavedali svojih dolžnosti napram prebivalstvu. Z mirno vestjo polagamo račun in — kandidiramo v občinski zastop. Če bomo izvoljeni, bomo nadaljevali svoje delo. Če boste volili druge, pa glejte, ali bodo delali boljše!

Meščani in volilci!

Demokratska stranka je:

1. zboljšala plače Vam gg. uradnikom in učiteljem;
2. izčistila trgovino in obrt s tem, da je iztrebila verižništvo in druge trgovcem škodljivo izrastke;
3. priznavala tudi ročnim delavcem vse pravice, ki jim gredo po modernih socialnih t r e z n i h načelih, ter se je za njihovo uresničenje vedno potrudila.

Izdajalci.

Po zatrjevanju, vpitju in programu nanih socialcev je moral biti vsakdo prepričan, da so vzeli celo narodnost v zakup in gorje temu, kateri bi si upal izraziti le dvom, da ne izvajajo tega dosledno v praktičnem življenju. Gorje pa tudi temu, ki bi si upal kritizirati početje katerega iz njihove avantgarde — beguncev. Kaka krivica se je zgodila trpinu — dr. Jenko-tu, ker se mu je odvzel radi zlorabljanja mestni fizikat. In sedaj poslušajte! Tukaj se je naselil begunec — steklar, kojega so Italijani trikrat zaprli in mu slednjič odkrito povedali, da ga bodo uničili, če ne zgine, torej res trpin, pri tem pa zaveden narodnjak, kakršnih je pri narodnih socialistih malo. Uredil si je lepo trgovino in prodaja svoje blago veliko ceneje, kakor ostala dva nemška trgovca iste stroke. Ker rabi Južna železnica letno blaga te stroke v toliki meri, da plačuje za to stotisoče in je znano, da kupuje to blago pri tukajšnjem Nemcu za drag denar, se je opozorilo tukajšnjega tajnika železničarske zveze in ob enem vodjo narodnih socialistov, g. Lenarčiča, da opozori na to dejstvo Zvezo in Južno železnico. In gospod Lenarčič je na to odvrnil, da tega ne more storiti, ker je novi steklar pristaš demokratske stranke. Torej begunca in res trpina, narodnega trgovca se ne sme podpirati, ker ne trobi v rog narodnih socialistov. In to v Ptujju, kjer se bore vsi zavedni krogi za ustanovitev narodnega trgovstva! Taka je kričava narodnost narodnih socialistov! Kaj pravi k temu stranka? Ali ni to izdajstvo, kakoršnega so počenjali najhujši šusterščičjanci v najžalostnejši dobi!

„Nova Pravda“ in mestno gospodarstvo.

Narodno-socialna „Nova Pravda“ se je začela zanimati za ptujsko mestno gospodarstvo — en teden pred volitvami! Ker je to zanimanje še zelo mlado, zato je tudi prav slabo poučeno. Ali se znabiti nalašč in vedoma piše neresnica? Kajti mestna bilanca vsakega leta je bila po 14 dni vsakemu na vpogled, dopisnik N. P. je torej imel priliko pogledati bilanco in bi našel za l. 1919 deficit 510.000 K, ne pa en milijon, kakor on trdi. Naj nam dopisnik pove občino, ki je v l. 1919 izšla z dobičkom, ko so cene rastle od tedna do tedna in so se v Ptujju vrh tega menjali skoro vsi mestni uslužbenci! — Žaga lani res ni obratovala več mesecev, ker so se stroji morali poslati v popravo — z jezikom se ne dajo popraviti — in so se na železnici „izgubili.“ Kljub temu je imela žaga za žaganje strankam lep dobiček, ne glede na to, kar je delala za občinsko podjetje. Škodo, katero

je zakrivila železnica, bo morala železniška uprava povrniti. Polovično ceno je sosvet dovolil pogorelcem iz Nove vasi in Skorbe, kar pa menda ne nasprotuje socialnemu čustvovanju N. P. Če je res kdo nepravilno zlorabljal žago, naj dopisnik dotičnega naravnost imenuje, ne pa brez dokazov namigava!

Mesečna najemnina 600 K za 3 sobe v kopališču se je sosvetu takrat zdela zelo ugodna, ker se za prostore na prometnem kraju v sredini mesta tudi ne plačuje več. — Glede mestne vojašnice pri Vičavi naj se dopisnik obrne na vojaško oblast. Vojašnica je mestna last, okrajnega glavarstva nič ne briga; škodo, katero napravi vojaštvo, pa mora popraviti vojaški erar. —

Veliko vojašnico je vojno ministrstvo res zahtevalo nazaj, a je dobilo odgovor, da je to nemogoče, ker stanuje tam 27 strank s 104 osebami in pride tudi deška meščanska šola v prostore, kjer je začasno kmetijski gospodinjski tečaj. — Tisti mestni uslužbenec s 4 otroki, ki ni dobil nič mestnega polja, se naj javi pri mestni upravi, ali če bi tam bil krivično odklonjen, pri vladnem komisarju. Kolikor smo mi informirani, eksistira ta uslužbenec samo v domišljiji dopisnika N. P.

Končno nam N. P. naj navede imena tistih srečnih sosvetnikov, ki so na mestne stroške postali milijonarji. Ako njihovi pristaši upajo, da kot občinski odborniki postanejo milijonarji in se za to tako trudijo, da bi prišli v odbor, bodo bridko razočarani! Kolikor bo jih izvoljenih, bodo imeli priliko sodelovati pri mestnem gospodarstvu — o, zlati vek financam ptujskim pride! — toda prepričali se bodo, da je veliko lažje kritizirati kakor pa uspešno delovati. Sicer pa uspešnega delovanja ne moremo pričakovati od stranke, ki je pri svojem prvem nastopu v Ptujju tako nesrečno sestavila svojo kandidatno listo, da se nehote vprašamo, katero svojih načel je bolj pogazila, ali narodnost ali socialnost. Kajti kdor čita v njenih „Načelih“, da „narodno-socialistična stranka hoče organizirati vse, ki se čutijo izkoriščane, tlačene in brezpravne“, in s tem primerja njeno ptujsko kandidatno listo, ta mora priznati, da se stranka ne more smatrati za resno.

Dopisi.

Kaj je socialno? Socialno je, ako „Nova Pravda“ napada ptujsko mestno upravo zato, ker je v času splošne draginje prodajala Ptujčanom drva preveč po ceni (180 K za meter). Boljšega izpričevala mestna uprava ni mogla dobiti.

Naše duhovnike v Srbijo. Velika nevarnost preti našim kmetom. Vlada namerava naše duhovnike premestiti v Srbijo, srbske oženjene pa k nam. S to neumno trditvijo agitirajo pristaši kmečke zveze proti samostojnim in drugim naprednim strankam za občinske volitve. Naši kmetje pa dobro vedo, da občinske volitve nimajo nič opraviti z duhovniki in da premeščenje katoliških duhovnikov med pravoslavne vernike in pravoslavnih k nam ni mogoče. Zato se zmejejo tej agitaciji. Sicer pa oženjeni duhovnik, ki skrbi za žzno in otroke, kaže več nesebične krščanske ljubezni kakor tisti, ki misli samo na svoj želodec in dela samo za svoj žep.

Ptujski občinski kandidati po poklicih. Demokratska stranka (prva škrinjica): 11 trgovcev, 10 obrtnikov, 4 učitelji, 2 profesorja, 7 drugih državnih uslužbencev, 5 odvetnikov, 3 privatni uslužbenci, 2 posestnika, 1 zdravnik, 1 inžiner, 2 delavca. Vsi stanovi so zastopani. NSS ima na listi po večini poštni in davčni uradnike. Socialisti imajo na listi poleg delavcev nekaj nemškutarjev.

Ptujski župan baje hoče postati neki narodno-socialni gospod, ki se zelo dobro razume na „uradovanje“, sicer ne toliko v svojem uradnem prostoru, dokler ga je imel. pač pa na trgu, če je celo noč težko delal v gostilnah in kavarnah in potem pod težo svoje odgovornosti nastopa proti kmetičam in prodajalkam. Namesto da bi se po iztrezne-

nju sramoval svojega ekscesa, pa še tiste, ki so ga mirili, toži „zaradi vmešavanja v uradno poslovanje.“ Seveda je pogorel s tožbo. Ptujčani pa pravimo: Le-ta nam županil ne bo in stranke, ki postavlja takšne kandidate, na odlično mesto svoje liste, tudi ne bomo volili!

Frakarstvo? Na drugem mestu poročamo, kako je narodno-socialni gospod napadel našega pristaša, češ da pripada k frakarški stranki. V čem pa obstoja to frakarstvo? Ali se mi drugače oblačimo ko pristaši drugih strank v podobnem socialnem položaju? Ali naj zaradi demagogije hodimo raztrgani in umazani? Tudi debeluharstvo je „Nova Pravda“ že očitala našim pristašem. To so obrabljene stare fraze in za ptujške narodne socialce nevarne, ker bi se ravnotako in še bolj opravičeno moglo govoriti o debelosti njihovih „prvakov“ in o v resnici frakarških toaletah njihove „gospe županje.“ Majhno, zelo majhno je Vaše obzorje. Žalostno, da se ljudje takih duševnih vidikov upajo pečati s sovodstvom kake struje.

Uradnik piše: Slabo znamenje za izobraženo uradništvo je, da odpada od državo tvornih strank in predsedla k strankam, ki ogrožujejo obstoj države. Ravno tako, da se dajo od par tujih elementov voditi, ki bi jih narod bolj potreboval tam, kjer so bili. Dostojno bi bilo, če kdo pride v tuje kraje, da se prej udomači. Če pokaze sploh kakšne sposobnosti, ki kaj ustvarjajo, ga domače prebivalstvo itak sprejme in povzdigne. Vsiljivost z večno nezadovoljnostjo, godrnjanjem, z večno zgago in prepirljivostjo (katerih do sedaj nismo bili vajeni) — se ne strinja z našim dosedanjim uradništvom. Ako dotičniki, ki v eni sapi nekaj hočejo in nočejo (kakor histeriki) izginejo iz naše domače politike, krene gotovo naše uradništvo na pot, ki je uradnika dostojen. — Ako uradnik misli plačo dobivati brez v državi se nahajajočega kapitala, se moti, takozvani „mali ljudje“ ne plačujejo dovolj davkov. Slovenci sploh nimamo kapitalistov, to so revčeki, zakaj ne bi smeli imeti Slovenci par bogatašev, vsi drugi narodi pa. Naše banke so zbirališče slovenskega denarnega človeka. Ali želi naše uradništvo naš narod tujemu kapitalu izročiti kakor Ljenin Rusijo? Ali imajo socialisti kapitalije, da jih torej vložijo v nova podjetja. Kričavost Vaša ni narodno delo, temveč prazno govoričenje, s katerim le razdirate.

Pobiranje članarine v uradu. Naš pristaš je prišel v urad po neki izpisek. Uradnik mu pove, naj pride čez nekaj dni, potem pa mu pomoli neko nabiralno polo z besedami; „Vi še niste plačali članarine.“ Naš pristaš odgovori, da nič ne ve o kakšni članarini. Ko določeni dan zopet pride, izpisek še ni bil napravljen. Ali ga uradnik ni utegnil napraviti, ker je moral v uradu nabirati članarino za svojo stranko ali pa je hotel malo ponagajati našemu pristašu? Narodno-socialna stranka baje nastopa proti korupciji. Takšni slučajji že v začetku strankinega nastopa nove stranke brez politične moči so navadno kristalno čistih značajev — kažejo, da imajo nekateri gg. veliko talenta za korupcijo.

Hišni posestniki! Demokratska stranka je izposlovala spremembo stanovanjske postave. Odslej boste smeli premožnim strankam primerno dvigniti stanarino.

Narodni-socialci so se vjeli v lastne zanjke. Demokratska stranka je predlagala NSS. vezanje list. NSS. je izjavila k temu pripravljenost, če ne kandidirata gg. dr. Gosak in dr. Fermevc radi tega, ker baje zastopata „tuj“ kapital. Demokrati smo odgovorili, da razpravljamo o tem le, če nam socialci priznajo iste pravice odklanjati iz tehtnih razlogov njihove kandidate. Na to socialci molče . . . Zakaj? Za to, ker vedo, da imamo izključno samo take kandidate, ki prenesejo kritiko. G. dr. Fermevc zastopa „Petovijo“, ogromno usnjarsko podjetje, ki je nacionalizirano že do 78% vsega kapitala — je torej slovensko. — G. dr. Gosak zastopa „Panonijo“, ki bi izdelovala telefonske aparate za državo. V slučaju ustanovitve bi bilo to podjetje ogromnega pomena za dr-

Volilci! Vpliv na vladi ima le Jugoslov. Demokratska stranka. Volite dem. kand.